

Aanbevelingen

Hier volgen een aantal aanbevelingen voor mogelijk onderzoek, implementatie en interpretatie van resultaten en het advies en zaken die in de toekomst mogelijk belangrijk zijn.

Na het uitvoeren van het onderzoek is het mogelijk dat bepaalde delen beter uitgevoerd zouden kunnen worden. Ook is het mogelijk dat de informatie uit dit onderzoek inspiratie geeft tot een mogelijk vervolgonderzoek. Dit wordt hieronder besproken. Verder worden hier ook enkele adviezen gegeven voor de implementatie van het advies.

Onderhandeling met waterschap over peilniveau

Wanneer men de vertering van veen in het gebied in zijn geheel wil stoppen, is het voor veel methoden als bijvoorbeeld onderwaterdrainage belangrijk dat het waterpeil sterk verhoogd wordt. Het waterschap, wat over het waterbeheer gaat, heeft de noodzaak om een zekere capaciteit van waterberging in het gebied te hebben. Als het waterpeil in het hele gebied drastisch omhoog moet gaan, verdwijnt de bufferende capaciteit waardoor het waterschap hier waarschijnlijk niet akkoord mee zal gaan. Er zal onderhandeld moeten worden over in welke delen van het gebied het waterpeil met welke mate verhoogd kan worden. Het waterschap heeft ook baat bij een vermindering van bodemdaling, dus deze zullen hoogstwaarschijnlijk wel bereid zijn om in overleg te gaan. Er wordt dus dan ook aanbevolen om dit mee te nemen bij onderhandelingen.

Richtlijnen waterpeil bij drainage

Bij de pilot wordt er uitgegaan van een stabiel grondwaterpeil van 20 cm onder maaiveld (hoewel dit mogelijk zal veranderen). Bij interviews met de deelnemende agrariërs is gebleken dat het heel moeilijk is om een stabiel grondwaterpeil aan te houden met factoren als bijvoorbeeld piekbuien en zware droogte. De agrariërs hebben aangegeven dat het waarschijnlijk realistischer zou zijn om een minimaal en een maximaal peil uit te kiezen met een verschil van 5 tot 10 cm en dit als richtlijn te hanteren in plaats van één enkele waarde.

Afwachten resultaten pilot drukdrainage

Eén van de aanleidingen van dit onderzoek is dat de Stichting BlauwZaam momenteel bezig is met een pilot drukdrainage. Bij deze pilot is het doel om de grenzen op te zoeken bij welk grondwaterpeil veeteelt nog mogelijk is. Deze pilot draait nog relatief kort en wordt voltooid in 2023. In dit onderzoek is wel al onderzoek gedaan naar de gevolgen van vernatting, maar voor de specifieke gevolgen (in de regio A5H) zal men de resultaten van de pilot moeten afwachten.

Afwachten opbrengsten Valuta voor Veen

Valuta voor Veen is een middel om agrariërs aan te zetten om bodemdaling tegen te gaan door middel van een verdienmodel aan te leggen. Dit is gebaseerd op het feit dat de agrariërs compensatie krijgen voor veen dat anders verteerd was. Deze compensatie komt in de vorm van koolstof certificaten die verkocht kunnen worden. Dit systeem is nog relatief jong, waardoor het nog moeilijk te bepalen is wat dit onder bepaalde omstandigheden op zal leveren. Er worden in verschillende bronnen een variatie in opbrengsten gegeven (tussen de € 300,- en € 900,-/ha), maar het is nog onbekend onder welke omstandigheden welke opbrengsten zullen worden behaald. Dit verdienmodel zal waarschijnlijk zeer stabiel zijn, maar als men een preciezere inschatting van mogelijke opbrengsten wil, zal men af moeten wachten tot er meer data beschikbaar zijn.

Onderzoek water tolerantie waterbuffels op veen

Als (zware) vernatting op grote schaal wordt toegepast, kan het zo zijn dat traditionele veeteelt niet langer mogelijk is, terwijl het hart van de agrariërs hier vaak wel bij ligt. Een koeienras dat wel goed met vocht om kan gaan zijn waterbuffels. Deze hebben echter nog steeds wel een zekere draagkracht van de bodem nodig omdat ze deze anders vertrappen. De vraag is welke draagkracht deze soort minimaal nodig heeft en welke bodems dit bij welk grondwaterpeil kunnen leveren. Als het zo is dat ze een kleilaag nodig hebben waarbij zij bij hoog water niet wegzakken terwijl andere rassen dit wel zouden doen, zou dit ras een mogelijke oplossing kunnen zijn. Er wordt dus aanbevolen om onderzoek te doen bij welk grondwaterpeil op veenbodems het rendabel is om waterbuffels te houden.

Afwachten onderzoek amfibieën Krimpenerwaard

Momenteel is er een hypothese dat de amfibieën stand in de regio A5H relatief hoog is in vergelijking met omliggende gebieden omdat het waterpeil in de regio A5H lager is. Het hoge waterpeil in andere gebieden zou ervoor kunnen zorgen dat de amfibieën bijvoorbeeld niet tijdig op droog land kunnen komen. Momenteel is er een onderzoek aan de gang in de Krimpenerwaard om dit te onderzoeken. Als dit correct blijkt te zijn, zal men zich af moeten vragen welke waarde deze soortgroep heeft in vergelijking met de opbrengsten van een hoger waterpeil. Mogelijk zijn er ook methoden om deze soortgroepen in goede getalen te behouden via bepaalde maatregelen.

Verandering in wet dieren

De nieuwe Wet Dierenwelzijn stelt dat dieren geen ongemak of pijn mogen ervaren wanneer deze in een hok, stal of kooi verblijven. Deze wet gaat per 1 januari 2023 in (Winterman, 2021). Momenteel zijn er nog veel vragen over de interpretatie en implementatie van deze wet. Dit kan mogelijk grote effecten hebben op de veeteelt methodes wat mogelijkheden zou bieden voor de promotie van biologische teelt.

Stikstofrechten bij Valuta voor Veen

Momenteel wordt bij Valuta voor Veen puur uitgegaan van het voorkomen van de uitstoot van CO₂. In veen zit ook een redelijke hoeveelheid stikstof. Bij vertering van veen komt dit vrij in ammoniak (in de lucht) en ammonium (in het water). Als de vertering van veen wordt tegengegaan, zal dit niet vrijkomen. Met de recente stikstofproblematiek in gedachten zou het misschien ook mogelijk zijn om stikstofrechten te verkopen.

Kijken wat er prioriteit heeft

Uiteindelijk zal er een afweging gemaakt moeten worden wat nou echt gewenst is in het gebied. Als bijvoorbeeld het stoppen van bodemdaling het allerbelangrijkste is, is dit net als veel andere mogelijkheden in principe haalbaar. Indien men hier echter hoofdzakelijk voor gaat, zal dit grote nadelen hebben voor andere sectoren zoals de landbouw en het waterbeheer. In plaats daarvan zal er gekeken moeten worden welke doelen in welke delen van het gebied bereikt kunnen worden in onderhandeling met andere partijen. Zo zal men bijvoorbeeld het waterpeil in bepaalde delen omhoog kunnen brengen terwijl dit op delen waar dit minder noodzakelijk is (zoals op plaatsen met een dikke kleilaag waardoor grote waterberging mogelijk is) de agrariërs zich minder hoeven aan te passen. Er wordt dus aanbevolen om prioriteiten te stellen en proberen deze te bereiken zonder onnodig veel aandacht te besteden aan bijzaken.

Kosten biologisch afbreekbare buizen

Bij drukdrainage/onderwaterdrainage is er de optie om biologisch afbreekbare buizen te gebruiken in plaats van pvc buizen. Deze hebben momenteel wel het grote nadeel dat ze twee keer zo duur zijn. Als deze grootschaliger worden gebruikt zal de prijs hoogstwaarschijnlijk dalen. Het is echter onbekend of deze daling voldoende zal zijn om te kunnen concurreren met de kosten van pvc (Barth, 2021). Als er echter grote waarde wordt gehecht aan duurzaamheid en kwaliteit van de bodem wordt er aanbevolen om toch voor deze optie te kiezen. Een andere aanbeveling is om te kijken naar een ander materiaal en/of productiemethoden voor biologisch afbreekbare buizen.

Rekening houden met nieuw gemeenschappelijke landbouwbeleid (GLB)

Bij de nieuwe GLB gaat het erom, dat boeren die zich inzetten voor toekomstbestendigheid en duurzaamheid beloond worden. Een deel van het landbouwbudget zal verschoven worden van inkomensondersteuning naar compensatie voor activiteiten investeringen en gericht op duurzaamheid, klimaat en natuur **bron**. Hier kan met bijvoorbeeld drainage goed op worden ingespeeld.

Onderzoek naar financiering

Voor veel van de in dit onderzoek onderzochte alternatieve verdienmodellen is een grote investering nodig, zeker als deze op grote schaal worden toegepast. Het zal voor boeren niet altijd mogelijk zijn om deze zelf te betalen of om het benodigde geld hiervoor te lenen. De methodes hebben vaak wel een positief effect op bodemdaling (Valuta voor Veen) of natuurwaarden. Als men deze wil promoten, wordt er aangeraden om op zoek te gaan naar methodes om dit te bekostigen zoals bijvoorbeeld de oprichting van fondsen of een nieuw soort financiering.

Blauwzaam als kenniscentrum en adviseur

De stichting kan via het uitvoeren van pilots en via hun contacten met experts en andere organisaties veel kennis bij elkaar brengen over bijvoorbeeld drukdrainage. Door dit te doen kan de organisatie een sleutelrol innemen bij het implementeren van ideeën als adviseur. Hierdoor zal het voor andere organisaties en particulieren eenvoudiger zijn om technieken en ideeën te implementeren, omdat de kennis al geconcentreerd aanwezig is. Bovendien zal de organisatie hierdoor naamsbekendheid krijgen.

Aanmoedigen van kennisdeling

Naast de kennisconcentratie bij de Stichting BlauwZaam kan het ook zeer voordelig zijn om de agrariërs aan te moedigen om onderling kennis te delen. Het kan erg voordelig zijn als de agrariërs die al meedoen hun (positieve)ervaringen delen met agrariërs die nog niet mee doen en hen zo weten over te halen wel mee te doen. Agrariërs zullen mogelijk ook eerder advies en suggesties aannemen van bekende collega's als van een organisatie of overheid die ze minder goed kennen. Onder ideale omstandigheden wordt er zo een domino-effect gecreëerd waarbij de agrariërs in het gebied elkaar overtuigen om mee te doen met vernatten. Dit proces kan mogelijk wel erg lang duren, omdat het waarschijnlijk enkele jaren zal duren voordat een agrariër genoeg ervaringen heeft om dit goed te kunnen delen, dus advies en aanzet vanuit organisaties en overheden zal ook gewenst zijn.

Verspil geen tijd aan partijen die niet mee willen werken tenzij dit noodzakelijk is.

Bij de pilot drukdrainage doen er een drietal agrariërs mee. Deze zijn erg enthousiast over vernieuwing en geïnteresseerd in het probleem wat men probeert op te lossen. Er kan niet vanuit worden gegaan dat alle agrariërs hier zo tegenover zullen staan. Een eerste groep agrariërs zal net als de drie pilot agrariërs openstaan voor vernieuwing en zullen redelijk eenvoudig te overtuigen zijn om

mee te doen. Hierna zullen er agrariërs zijn die wat overtuiging nodig hebben. Dit kan gedaan worden door ze informatie te geven over de problematiek en de gebruikte methodes (oorzaken, gevolgen en oplossingen), maar dit zal de moeite waarschijnlijk waard zijn. Hiernaast zal er een groep zijn die totaal niet openstaat voor vernieuwing en zeer moeilijk te overtuigen zijn. Er wordt geadviseerd om vooral te focussen op de eerste twee groepen om zo zoveel mogelijk resultaat te boeken met de beschikbare tijd en materialen. Er zijn ook partijen bij wie is gebleken dat samenwerking moeilijk zal zijn, maar wiens medewerking wel een vereiste is zoals bijvoorbeeld het Hoogheemraadschap Rivierenland. In dit geval zal er toch veel tijd moeten worden besteed om toch te kunnen komen tot een goed functionerende samenwerking.